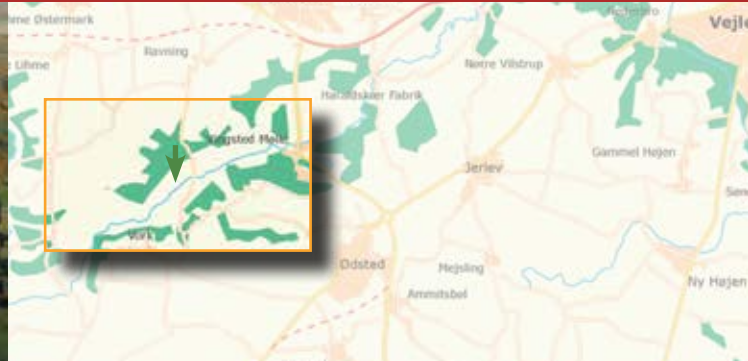

Ravningbroen

Broen i ådalen. En mindre dæmning markerer broens beliggenhed. Foto Jan Kofoed Winter

gjorde det muligt at komme hurtigt sydpå fra kongesædet i Jelling til det sønderjyske område, hvor danerne krigedes med tyskerne. I første omgang var det Harald Blåtand, der brød freden ved at invadere landet syd for Ejderen i 973. Dette angreb blev i 974 besvaret af et modangreb, hvor danerne blev drevet tilbage, og det sydlige Jylland blev erobret af den tyske kejser. Det var formentlig årsagen til, at kongen omkring 980 igangsatte byggeriet af Ravningbroen. Broen er samtidig med ringborgene Trelleborg, Fyrkat, Aggersborg og Nonnebakken - bygningsværker, der regnes til Harald Blåtands regeringstid. De mistede tilsyneladende hurtigt

alle deres militære betydning, og forfaldt derefter.

Broen i vor tid

Rester af broen ligger stadig i dynet under Ravning Enge, og for at bevare dem har Skov- og Naturstyrelsen i 1996 - 97 gennemført et natur-genopretningsprojekt til 2,6 mio. kr. Arealer er købt, et dambrug nedlagt, og bro-tracéet er dækket af en græsklædt jordvold. Volden holder miljøet omkring broen fugtigt, så stolperne ikke rådner. Broens forløb er på den måde igen blevet synlig. Over åen er lavet en lille bro, og på nord- og sydsiden er der lavet rekonstruktioner af broen. Her kan man se broens dimensioner og materialer.

Forsidefoto: Coes van Roeden

Udstilling om Ravningbroen

I den nedlagte Ravning Station (Vandelbanen 1897-1957) er en udstilling om Ravningbroen og Vandelbanens historie. En anden udstilling om Vandelbanens historie kan besøges på Bindeballe Station.

Til fods og på cykel

Den tidligere Vandelbane, nu Bindeballestien, løber på langs i Vejle Ådal fra Vejle til Ravning Enge og videre vestpå.

Stien er populær blandt vandrere, og den 120 km lange vandrerute: "Kyst til Kyst- stien" begynder og ender med Bindeballestien fra Vejle. Cykelrute nr. 36 løber langs Bindeballestien og forbindes længere

mod vest med den nationale cykelrute nr. 3, Hær-vejsruten.

Man kan vandre eller cykle i vikingernes fodspor fra Jelling til Ravning Enge, og videre sydpå. Regional cykelrute nr. 34 og 35 løber forbi Fårup Sø og Engels-holm Sø til Ravningbroen, og videre til Egtved. Ved Ravning Station ligger en primitiv lejrplads med plads til max. 2 telte.

Stationen og broarealet ejes af Skov- og Naturstyrelsen. Udstillingen drives af Vejle Kommune, Natur & Miljø og Randbøldal-Museet i fællesskab. Folderen er udgivet i maj 1998 og revideret i dec. 2009.

Adresse:

Ravningvej 25, 7182 Bredsten
Yderligere oplysninger kan fås ved:
Vejle Kommune tlf: 76 81 24 67 og
Naturstyrelsen, Trekantsområdet
tlf: 75 88 31 99

Udstillingen i stationen er åben:

Palmesøndag til 31. aug. alle dage kl. 9-20
1. sept. til 31. okt. alle dage kl. 9-17
1. nov. til Palmesøndag lørdage
og søndage kl. 14-17

Vidste du, at...

Ravningbroen var Danmarks længste bro indtil Den Gamle Lillebæltsbro åbnede i 1935.

Broen blev aldrig repareret, og havde kun en ganske kort levetid.

Ravningbroen

Vikingetidens bro

Omkring 980 blev der bygget en mægtig bro, tværs over Vejle Adal 10 km syd for kongesædet i Jelling. Bygherren var med stor sandsynlighed kong Harald Blåtand. Ca. 1000 år efter dukker broen op igen, og den viser sig at være et mesterværk fra vikingetidens ingeniørkunst.

Broen er bygget af egetræer fra ådalsskrænterne omkring Ravning Enge. Der er brugt ikke mindre end 1120 stammer til broens bærende stolper. Til hele broen er nok medgået egetræer fra ca. 200-300 ha. blandet skov. Fældning, transport og tilhugning af tømmeret har, ligesom afsæt-

ning og bygning af broen, krævet rigtigt mange hænder. Byggeriet bærer præg af en imponerende nøjagtighed. Broens forløb er næsten snorlige og afviger maksimalt 5 cm fra en ret linie. Brolinien er afsat med datidens landmålerstokke, hasselkæppe, og nøagtigheden har gjort det nemt for Nationalmuseets udgravere i 1972. Man vidste præcist, hvor de næste brofag skulle findes. Sandsynligvis har broen kun været i brug i nogle få år, og intet tyder på, at broen nogensinde har været repareret. Man har undret sig over, hvorfor broen er opført på ådalens bredeste sted. Måske var det fordi, materiale fra de 2

I den gamle Ravning station er i dag en udstilling om Ravningbroen

Rekonstruktionen på sydsiden, med udsigt over ådalen mod nord. Foto: Cees van Roeden

erosionskløfter på nord- og sydsiden af ådalen dannede et naturligt fundament for broen. Broens placering på et bredt sted i ådalen har også gjort den stabil overfor vand- og ispres. Desuden ved vi, at der siden jernalderen har været vejforbindelse og vade-sted tværs over ådalen her lidt vest for broen.

Broen dukker op af tørven

Broen var som sunket i jorden i flere århundreder, men den blev synlig igen, da man begyndte at bruge jorden i ådalen til landbrug. Dræning, kalkning og gødskning fik tørvejorden til at synke, og i midten af 1900 tallet dukker plud-

En bro over Vejle Å gør det muligt at gå i den gamle Ravning Bro's spor på tværs af ådalen

Resterne af et helt brofag, 4 bærende stolper ses tydeligt og en skråstolpe kan anes i højre side

Fra Nationalmuseets udgravning i 1972. Foto: Thorkild Ramskou

selig rækker af egestolper op fra dybet. Jorden har sat sig helt op til 1,2 m visse steder.

En imponerende konstruktion

Med en længde på ca 760 m, en bredde på 5 m og 280 brofag med mellemrum på ca. 2.40 m, har broen været et kæmpe bygningsværk. Hvert brofag havde 4 bærende egestolper (30x30cm), med en skråstolpe ud til hver side. Stolpernes længde har varieret efter jordbundens bæreevne, og de længste stolper har været op til 6 meter lange. Der er fundet stolper på 2 og 4 meter. Oven på de lodrette stolper har ligget en tværbjælke, hvorpå der var lagt

et lag strøer på langs ad broen. Øverst har kørebanens planker været fastgjort på tværs. Tømmeret er tilhugget så omhyggeligt, at øksehuggene kun anes svagt på overfladen. Alle samlingerne blev lavet med pløkke og nagler af træ.

Skel i landskabet

Skellet mellem Ravning og Engesholm Ladegård ejerlav er sammenfaldende med broforløbet nord for Vejle Å. Ved fastsættelse af sognegrænserne i tidlig middelalder satte man også skellet mellem Bredsten og Nørup kirkesogne i denne ejerlavsgænse. Broen eller vejforbindelsen har

altså haft et sammenfald med den administrative opdeling. Ådalen har uden tvivl været en markant grænse i landskabet, der har hindret folk på ådalens nord og sydside i at have kontakt med hinanden. Fra Ravningbroens tid og op til 1897 har der ikke været bro her. Først i 1897 blev der bygget en ny vejbro tværs over dalen, for at sikre Vandelbanen et større opland, men ådalens skel lever endnu. Man taler stadig om "dem ovre på den anden side af åen".

En bro til krig

Broen er med stor sandsynlighed bygget til militært brug. Den

Broens kørebane har ligget ca. 1,2 m over vikingetidens ådal. Illustration: Flemming Bau

